

וידי משה כבדים - הרב מאיר נאמן

(1) גמ' ברכות (נד.)

תנו רבנן הרואה מעברות הים, ומעברות הירדן, מעברות נחלי ארנון, אבני אלגביש במורד בית חורון, ואבן שבקש לזרוק עוג מלך הבשן על ישראל, ואבן שישב עליה משה בשעה שעשה יהושע מלחמה בעמלק, ואשתו של לוט, וחומת יריחו שנבלעה במקומה, על כולן צריך שיתן הודאה ושבח לפני המקום.

(2) שמות פרק יז

(ח) וַיָּבֵא עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בְּרַפְיָדִים :

(ט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה שְׁלַח בְּחַרְלָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא הַלָּחֶם בְּעֲמֶלֶק מִחֹר אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־רֹאשׁ הַגְּבֻעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי :

(י) וַיַּעַשׂ יְהוָה כַּאֲשֶׁר אָמַרְלוֹ מֹשֶׁה לְהַלָּחֶם בְּעֲמֶלֶק וּמֹשֶׁה אֶהְרֶן וְחֹוֹר עָלוּ רֹאשׁ הַגְּבֻעָה :

(יא) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים יְדוֹ וְגִבֹר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יְדוֹ וְגִבֹר עֲמֶלֶק :

(יב) וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ אֶבְרָהָם וַיִּשְׂמִימוּ תַחְתָּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאֶהְרֶן וְחֹוֹר תָּמְכוּ בְּיָדָיו מִגָּזָה אַחָד וּמִגָּזָה אַחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוֹנָה עַד־כָּא הַשָּׁמֶשׁ :

(יג) וַיַּחְלֹשׁ יְהוָה אֶת־עֲמֶלֶק וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חֶרֶב :

(3) גמ' סנהדרין (קו.)

מאי לשון רפידיים? רבי אליעזר אומר רפידיים שמה. רבי יהושע אומר שריפו עצמן מדברי תורה, שנאמר לא הפנו אבות אל בנים מרפיון ידים. [לא הפנו אבות אל בנים להטיב להם מפני רפיון ידים מתורה ומצוות- רש"י].

(4) ירמיה פרק מז פסוק ג

מִקּוֹל שַׁעֲטַת פְּרִסוֹת אֲבִירָיו מִרְעַשׂ לְרַכְבּוֹ הַמּוֹן גְּלִגְלוֹ לֹא־הִפְנוּ אֲבוֹת אֶל־בְּנִים מִרְפִּיּוֹן יָדִים :

(5) אורות התורה פרק ב סעיף א

כל הרפיונות שבאים לעולם ברוח ישראל, מקורם הוא שכחת התורה ורפיון ידים מן התורה.

(6) עין איה ברכות פרק ה סעיף א

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. מליצת "כובד ראש" תבא לציין כי לפעמים האדם מתחכם ומשיג ענינים נכבדים, אבל הם רפויים בידו ואינם מושרשים יפה בלבבו באופן שיתנהג על פיהם במעשיו ויעמוד בהם נגד טבעי תאוותיו. ע"כ הם קלים, וע"י איזה רוח מצויה מתאוה וכבוד וכיו"ב יפרחו וידחו ממקומם, ע"כ תומלץ בלשון "קלות ראש". וההפך בהיות ההשגות הטהורות, שמהם מקור למעיני מוסר ויראת ד' טהורה, מושרשות יפה בלב וקנויות בטבע, הוא "כובד ראש". ועיקר התפילה היא להקנות היסודות הידועים בשכל, שיהיו קבועים בטבע וקנין נפשי. ע"כ אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש, שתהי' תכונת הנפש נאותה לערך התפילה ומטרתה.

(7) דברים פרק כה

(יז) זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֶק בְּיָרְדָּן בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם :

(יח) אֲשֶׁר קָרָךְ בְּיָרְדָּן וַיִּזְגַּב בְּךָ כָּל־הַנְּחָשִׁים אַחֲרֶיךָ וְאֵתָה עֵינֶיךָ וַיִּגַּע וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים :

(8) רבינו יונה משלי פרק ב פסוק ה

והנה התורה כוללת מצות ידיעת הש"י בלשון היראה, שנאמר "את י"י אלהיך תירא" (דברים ו, יג), כי ענין הראשון מן היראה יראת הגמול והעונש בעולם הזה ובעולם הבא. והענין השני, והוא מדרגה עליונה מאוד, שתקבל הנפש ענין רוממות הש"י וגבורותיו ונפלאותיו, והזכרון והענין והידיעה הזאת יהיו מקובלין בנפש ומצויין בה בכל עת, ונעצרים וחרותים בלב, ותקבל הנפש מזה מורא גדולה ובושה וצניעות מצויין בה בכל עת, ויהיה דבר נמנע לנפש לעבור את פי ה', ויבוש מלפניו.

(9) רש"י בראשית פרק מט פסוק כד

...משם רעה אבן ישראל – לשון נוטריקון אב ובנין.

(10) אורות ישראל ותחייתו סעיף כט

הנאֱלֶה מְטַבֵּעַת הַיָּא בְּטַבֵּעַ יִשְׂרָאֵל, הַיָּא חוֹתֵם פְּנִימִי. "גַּם אֵת בְּדָם בְּרִיתְךָ שְׁלַחְתִּי אֲסִירְךָ מִבּוֹר אֵין מִים בּוֹ". מִשָּׁה מֵאִיר אֵת אור הַתּוֹרָה וְאֵלֶיהוּ – אֵת אור הַטַּבֵּעַ הַיִּשְׂרָאֵלִית הַנְּקִיָּה, קִדְשֵׁת הַבְּרִית, הַמְקַנָּא לַבְּרִית, מִלְאָךְ הַבְּרִית. בְּאֵבוֹת מִתְגַּבֵּר אור הַתּוֹרָה, בְּבָנִים – אור הַטַּבֵּעַ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַקְּדוֹשׁ, וְזֶה יוֹצֵץ בְּאֲחֵרִית-הַקִּמִּים בְּחִבּוּרָם, "וְהַשִּׁיב לֵב אֲבוֹת עַל בְּנִים וְלֵב בְּנִים עַל אֲבוֹתָם", וּמִשָּׁה וְאֵלֶיהוּ יִתְחַבְּרוּ יַחַד בְּאֵמָה וּבְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, "מִיַּדִּי אֲבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם רָעָה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל", – "אֵב וּבְנֵין דְּבֵית יִשְׂרָאֵל".